

J. v. Kockell

R e l a t i o n .

öfver

en af undertecknad med stipendiemedel
företagen studieresa till Frankrike
juni - december 1912.

Finlands Banks Direktion tilldelade mig i mars 1912 ett resestipendium, stort Fmk. 3,000:-, för studium af franska språket och praktisk bankverksamhet i Frankrike.

Återkommen till hemlandet får jag här nedan afgifva berättelse öfver resan.

I medlet af juni afreste jag till Paris, försedd med en rekommendationskrifvelse från banken till Bankdirektör Winberg, därstädes, af hvars erfarenhet och råd jag hoppades hafva nytta. I själfva verket visade mig Bankdirektör Winberg det största tillmötesgående och bistod mig vid flere tillfällen med råd och dåd. På hans inrådan begaf jag mig för juli månad till Deauville för att i ett därvarande språkinstitut, upprätthållet af "Alliance Francaise", förkoffra mig i franska språket. Återkommen till Paris i början af augusti vände jag mig till Banque de l'Union Parisienne med en anhållan om en plats som volontär, men möttes med

afslag. En liknande anhållan riktad till Banque des Pays du Nord hade bättre resultat, och den 15 augusti kunde jag därstädes börja min tjänstgöring, som utan afbrott fortgick till den 1 december.

Banque des Pays du Nord är som bekant en rätt ny bank, knappt två år gammal, men tyckes vara stadd i snabb utveckling. Till icke ringa del tillskrifves denna utveckling dess nuvarande energiska chef, Mr. Brizon som bankstyrelsen lyckats fästa vid banken för vid pass ett år sedan. De motgångar banken vid denna tid hade att kämpa med och hvilka föranledde vissa förändringar i direktionens sammansättning tyckas numera vara öfvervunna, och rörelsen har tagit ny fart. Nytt kapital har influtit genom att aktiekapitalet höjts, (det belöper sig nu till Frs. 30,000,000, hvaraf hälften är inbetald) och banken torde med tillförsigt kunna se framtiden an.

Om sålunda den yttre utvecklingen varit snabb, förefaller däremot det inre arbetsmaskineriet att arbeta tämligen trögt. Orsaken därtill är väl delvis att söka i den ytterst olämpliga provisoriska lokal, i hvilken banken för närvarande är inrymd, men äfven i själva arbetsorganisationen, som knappast kan anses efterföljansvärd. Beträffande organisationens detaljer hänvisar jag till den artikel, som en af bankens skandinaviska tjänstemän publicerat i "Svenska Bankmannaföreningens Tidsskrift" 1912 N:ris 11 & 12, och vill här närmare tala blott om de afdelningar af banken, vid hvilka jag hade tillfälle att arbeta, nämligen: "Change"-afdelningen, "Korrespondencen" och "Portföljen".

"Le Change", inrättad i början af 1912, har till

hufvuduppgift köp och försäljning af utländska valutor. Det är dock äfven genom den banken i form af dagslån lånar upp penningar för att täcka kassans underbalans eller lånar ut dess öfverskott. Dessa dagslån uppgöras vanligen på Börsen och regleras genom resp. bankers konti i Banque de France. Räntan växlar dagligen allt efter tillgång och efterfrågan på kontanta medel. Det är främst med de medelstora bankerna Banque des Pays du Nord gör dessa affärer. De största, som Société Générale och Crédit Lyonnais tyckas ej vara i behof af någon kassaregulator.

Afdelningens hufvuduppgift är som sagdt att ur köp och försäljning af utländska valutor utvinna den största möjliga kursvinst. Dagligen utbyter banken, telegrafiskt eller per postkort, med ett trettiotal af sina korrespondenter i utlandet kursnotor, som enligt öfverenskommelse hafva sin giltighet till klockan 11 dagen efter afsändningsdagen och gälla för transaktioner till fastställda maximibelopp. Det är fullt upp med arbete på afdelningen under morgontimmarna, då det gäller att ur mängden af anlända kursoffertter utvälja de fördelaktigaste och göra de nödiga omräkningarna för att före kl. 11 hafva dispositionerna klara. Med Schweiz och Belgien avslutas affärerna vanligen per telefon, med England och Tyskland per telegraf. Telefonledningen till London och Berlin kommer blott sällan till användning, redan af ekonomiska skäl. - Som ett kuriosum må i detta sammanhang nämnas, att det ej sällan händer, att ett brådskande telegram till London sändes den dyra och långa, men snabba vägen öfver New-York, alldenstund de direkta telegrammen från Paris till London ofta dröja flere tim-

mar på vägen på grund af att kablarna öfver Kanalen äro alltför upptagna.

Klockan 12 begifver sig afdelningens chef till Börsen, där dagens hufvudsakligaste affärer uppgöras. Handeln med utländska valutor sker i ett rum, till hvilket endast bankernas ombud och börs-courtier^{erna} hafva tillträde. Träder man in i detta rum från stora börs-salen eller gallerierna, där oljudet i sanning är öronbedöfvande, frapperas man af den lugna ton, som här är rådande. Man ser ett trettiotal personer, dagligen desamma, under gemytligt samspråk göra upp sina affärer. Man hör offerter af olika slag ropas ut, och ser vid affärsuppgörelserna små med blyerts påskrifna papperslappar utbytas, hvilka tjäna som preliminära förbindelser. Vid exceptionella tillfällen kan det naturligtvis äfven här gå nog så lifligt till, dock hade jag tyvärr icke tillfälle att närvara vid ett sådant. - Börsen stänges klockan 2.

Eftermiddagstimmarna på Change-afdelningen äro ägnade korrespondensen; det gäller att brefligen bekräfta alla dagens affärer, lämna uppgifter till kassa-afdelningen öfver väntade ut- och inbetalningar, etc.

Change-afdelningen, som från en anspråkslös början utvecklats betydligt, sysselsatte vid min därvaro tre personer. Rörelsen visade en daglig omsättning af c. två millioner och hade en stigande tendens. Att af det slags affärer, här är fråga om, vänta sig stora vinster kommer knappast ifråga, så smal som marginalen är, inom hvilken avistakurserna på centralorterna röra sig. Därtill kommer att också den skickligaste ledning, huru rutinerad och förutseende den än må vara, kan misräkna

sig. I själfva verket hände det ej sällan, att dagsresultatet visade en förlust. Den månatliga vinsten steg till 5 à 10 tusen francs, hvarifrån dock de rätt dryga omkostnaderna måste afdragas. Om vinsterna sålunda voro rätt anspråkslösa, måste en så ny bank som Banque des Pays du Nord säkerligen sätta så mycket större värde på den utmärkta reklam, som låg i detta slags affärer, hvilka skaffade banken en bemärkt plats på Parisbörsen och föranledde en stark omsättning af tillgodohafvandena hos affärsvännerna i utlandet.

I medlet af september öfverflyttade jag till "Korrespondensen". Arbetsfördelningen var här mycket strängt genomförd och ordningen mönstergill. Särskildt vackert ordnade voro "ombuds-dossiererna". Alla sådana bref, som hade något samband med vilkoren för samarbetet med ett visst ombud, jämte de upplysningar, som inhämtats om ifrågavarande ombud, hade sammanförts till en "dossier". Dessa förvarades i ett låst skåp och kunde utfås blott mot underskrifven rekvisitionslapp.

På en främling verkade det egendomligt att finna, det till hvarje ankommande och utgående bref, skrifvet på något annat språk än franska, en fransk öfversättning måste biläggas. då kunskap i ett främmande språk tydligen ej kunde förutsättas hos tjänstemännen.

I början af november blef mig en plats anvisad på "Portföljen". Här är arbetet fördeladt på tre underafdelningar: kreditupplysningsafdelningen. diskontafdelningen och pensionsafdelningen.

På den förstnämnda afdelningen sättes en jämförelsevis stor vikt och depenserar icke obetydliga belopp. Om nästan hvarje vaxelintressent infordras upplysningar, hvil-

ka sedan antecknas och ordnas enligt kortsystem. Enbart för denna detalj måste två tjänstemän aflönas. Till kostnaderna komma vidare upplysningsbyråernas räkningar, som t.ex. under det gångna året ofta stego till 200 francs i veckan, ett afsevärdt belopp i betraktande af att vaxelportföljen icke var särdeles stor, betydligt mindre än t. ex. Finlands Banks hufvudkontors.

På diskontafdelningen utskrifvas diskont- och inkas=sonotorna samt föras vaxelregistrarna. Den konservatism, som torde vara utmärkande för de franska bankerna med afseende å arbetsmetoderna, tog sig här uttryck i ett suveränt förakt för alla räknemaskiner såväl som för ränte- och kursförvandlingstabeller.

Då en vaxel tages till diskont, passerar den först upplysningsafdelningen, innan den kommer till diskontafdelningen i och för uträkning. När diskontnotan sedan insändes till direktionen, medfölja förefintliga kreditupplysningar om vaxelintressenterna samt utdrag ur diskontörens obligokonto.

Den tredje af här ofvan uppräknade underafdelningar mottager vaxlar till pensionering. Det är endosserade affärsvaxlar mest förfallna i utlandet, som ligga i pension och utbytas allt efter som de förfalla mot nya, så länge det lån, hvares pant de utgöra, löper. Främst skandinaviska, men också några ryska och finska banker anlita denna låneform. Afdelningen söker såvidt möjligt repensionera vaxlarna, naturligtvis till en lägre räntesats än den vaxelägaren betalar. Ränteskillnaden utgör i regeln c. 2%. Visserligen måste banken vidkännas stämpelkostnader och betala en provision af c. 1/10% åt mäklaren, som förmedlar repensioneringen, dock kvarstår

för banken en vacker vinst, synnerligast som de belopp, det här är fråga om, äro betydande. Under november månad voro vexlar till c. 30,000,000 francs repensionerade, de flesta hos de Rothschild Frères. Banque de France mottager icke vexlar i pension.

Den 1 december afslutade jag min tjänstgöring på Banque des Pays du Nord och bifogar här en bestyrkt afskrift af ett intyg öfver tjänstgöringen.

De ~~tre~~ tre veckor, som återstodo innan hemresan antreddes, egnades åt språkstudier och åhörandet af några föreläsningar.

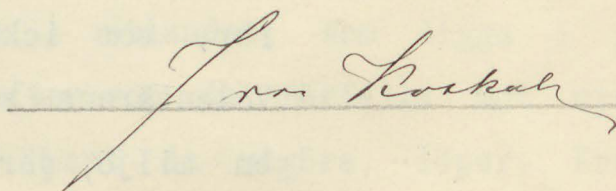
Som afslutning må det tillåtas mig, att med den erfarenhet resan skänkt mig vördsammast få föreslå, att ur stipendievillkoren bestämmelsen om ovillkorlig tjänstgöring vid utländsk bank framdeles måtte uteslutas. Enligt min åsikt vore det lyckligare, om stipendiaten icke vore nödd och tvungen att under större delen af sin vistelse i utlandet tjänstgöra som volontär vid någon bank eller affär, synnerligast om stipendiet tilldelas bankens äldre tjänstemän. Som bekant mottaga bankerna i utlandet ingalunda gärna i sin tjänst volontärer, som icke hafva för afsikt att stanna vid banken. Volontärens ställning blifver också icke alltid lätt i en miljö, där han kanske är mycket litet välkommen. Det bör ej glömmas, att banktjänstemännen på kontinenten, åtminstone i Frankrike, rekryteras från de mest olika samhällslager, avancera ofta upp från springpojkar och vaktmästare och bilda en korporation, där något kamratskap i nordisk bemärkelse icke existerar. Under sådana förhållanden kan det blifva rätt svårt, särskildt för en icke alldeles ung person, att finna sig i en volon =

tärs underordnade ställning.

Å andra sidan är jag öfvertygad om, att mången bank, som afslår en ansökan om en volontärtjänst, med nöje skulle bereda en tjänsteman från Finlands Bank tillfälle att under någon vecka genomgå bankens olika afdelningar. Genom samtal med afdelningscheferna och egna iakttagelser skulle stipendiaten på en jämförelsevis kort tid få en föreställning om bankens organisation och arbetsmetoder, och säkerligen skulle han på ett mera fruktbringande sätt kunna använda den tid, han som volontär måste uppoffra på ett dödt och improduktivt arbete. Besök på flere banker, som möjliggjorde jämförelser, grundligare språkstudier och kanske en vidlyftigare undersökning af någon gren af bankväsendet kunde man då tänka sig som program för en studieresa.

Slutligen ber jag att här få uttala mitt djupt kända tack till Finlands Banks Direktion, som genom att tilldela mig stipendiet möjliggjort den intressanta och lärorika resan.

Helsingfors den 18 februari 1913

Afskrift.

Banque des Pays du Nord.

Paris le 2 decembre 1912.

Nous certifions que Monsieur von Koskull a été employé dans nos bureaux à titre de volontaire du 16 août au 30 novembre 1912 et est passé successivement par les services de

Changes, Correspondance, Portefeuille.

Il quitte volontairement notre Etablissement. Nous devons ajouter que nous n'avons jamais eu qu'à nous louer de ses services.

Le Directeur Général
Gabriel Brizon.

Afskriftens riktighet bestyrka:

Arvid W. Lundqvist

R. Paurolu.